

3 Rapistuva Vallauris ja Napoleonin Golfe-Juan

Vallauris on aito, suorastaan rähjäinen sisämaan pikkukaupunki, jossa jopa pääkadun varrella on rapistuneita taloja. Golfe-Juan on sen edustava rantakaistale.

Vallauris tunnetaan keramiikkakeskuksena, jossa astioita on muotoiltu antiikin ajoista lähtien. Vuosittain järjestetään kansainvälinen ja arvostettu keramiikkataiteen katselmus, jonka synty juontaa siihen, että Picasso urakoi paikkakunnalla lautasia ja kannuja 1940-luvun lopulla.

Historia. Vallaurisin nimi tulee latinan sanoista Vallis Aurea, kultalaakso. Keskiajalla aluetta hallitsi läheisten Lerinsin saarten luostari, joka pystytti valtansa merkiksi 1200-luvun alussa linnan.

Sitä on myöhemmin laajennettu ja muutettu moneen kertaan niin, että nykymuodossaan se edustaa renessanssikauden arkkitehtuuria. Se on harvinaista Rivieralla, jossa vanhempi arkkitehtuuri on joko keskiaikaista tai sitten renessanssia myöhäisempien tyylien kuten barokin luomuksia.

Vanhan pääaukion laidalla ovat linna ja kirkko ja sen kruunaa Picasson kaupungille lahjoittama patsas. Aiheena on lammasta sylissä pitävä mies. Taiteilija kiitti patsaalla saatuaan Vallaurisin kunniakansalaisen arvon.

Keramiikkamuseo ja Picasson freskot. Picasson töitä on oiva kokoelma linnan sijoitetussa keramiikkamuseossa, jonka tilat yllättävät vaatimattomuudellaan. Picasso on myös maalannut linnan kappelin seinäfreskot 1952-59.

”Sota ja rauha” on kooltaan 125 neliön kokoinen ja täyttää kryptan kolme seinää. Vastakkain ovat sodan ja rauhan työt: yhdellä seinällä mustat valloittajat hyökkäävät, toisella jatkuvat ihmisten rauhalliset arkiaskareet. Lopun kuvaelma symboloi rotujen välistä veljeyttä. Freskoja pidetään Picasson viimeisenä kantaaottavana poliittisena työnä.

Ennen kuin Picasso koristeli kappelin, sitä ehdittiin käyttää oliivipuristamona. Moni vanha kappeli hoitaa edelleen tätä virkaa, sillä kirkoista on ylitarjontaa.

Taiteilijoiden koristelemilla kappeleilla taas on pitkät perinteet Rivieralla. Keskiajalla maalatuilla kappeleilla opetettiin lukutaidotonta kansaa. Myöhemmin modernin taiteen mestareista kappeleiden koristelun aloitti Henri Matisse Vencessä. Häntä seurasivat Picasso ja Jean Cocteau Villefrancesassa.

Napoleonin Golfe Juan

Vallaurisin rantaa Golfe-Juania reunustaa suojaisa suuri huvivenesatama, jossa on lähes 900 paikkaa. Isoille jahdeille on oma laituri, johon mahtuu aina 75-metriä pitkiä

aluksia. Venesataman rannassa on lukuisia kahviloita ja sen molemmille puolille mahtuu myös kappale hiekkarantaa.

Maihinnousu 1815. Golfen rannat muistetaan Napoleonin maihinnoususta vuonna 1815. Vallasta syösty Napoleon palasi Elban saarelta 1 200 miestä mukanaan ja aloitti sadan päivän ja 331 kilometrin matkan yli Alppien. Route Napoleon on edelleen suosittu matkailukohde. Toisena päivänä joukot etenivät jo 63 kilometriä. Grenoblessa oltiin viikkoa myöhemmin 7.3.

Tapahtumaa juhlistetaan vuosittain järjestämällä maaliskuun alussa historiaa eläväksi tekevä maihinnousu. Menneisyyttä elävöitetään vastaavilla tapahtumilla monilla muillakin paikkakunnilla.

Kävelyt

Todellinen näköalapaikka. Cannesin ja Le Cannetin väliin jäävien rinteiden varsinainen näköalapaikka on Helio Marin -keskus Vallaurisin kyljessä. Sen sijainti on valittu yhtä huolella kuin konsanaan La Turbieen ajanlaskun alussa pystytetty Rooman vallan symboli.

Auringon ja meren nimet omaan nimeensä ottanut keskus näkyy Cannesin lähetyvillä paikkaan kuin paikkaan. Jo 1930-luvulla rakennettu laitos kuntoututtaa nykyisin vammautuneita.

Jos ei pelkää nousua, Helio Marinin mäelle pääsee Vallaurisin vanhasta kaupungista suuntaamalla Place Jules Lisnardilta kaariholven kautta avenue Jaubertille. Kun se tuo avenue Honore Camosille, kadun toiselta puolelta hieman piilosta lähtee chemin de la Perotine. Se on vanha jyrkkä muulipolku. Kanat kiekuvat, maaseutu elää lämpimän laakson reunoilla.

Tie tuo Grassen ja Mouginsin väliselle tielle numero 135, jota pitkin jatketaan oikeaan. Tie on liikennöity ja kapea, mutta matka ei ole pitkä. Ensimmäisessä risteyksessä viitta ohjaa Le Cannetiin ja kadun nimi on chemin de l'Institut de Actionologie. Kun kääntyy tälle tielle, ympärillä levittäytyy Helio Marinin puisto.

Metsäpolku alkaa tienhaarasta. Instituutin tienhaarassa on opastuskyltti kävelypolulle, joka lähtee oikeaan. Metsäpolku kiertää Helio Marinin parkkipaikalle ja tarjoaa paikoin huikeat näköalat Alpeille ja Grassen suuntaan. Maisemat ovat poikkeukselliset, sillä Grassen ja instituutin välissä on vain metsää, kun yleensä kaikki alueet näin lähellä rannikkoa on rakennettu täyteen.

Portaat tenniskentältä. Portaat Helio Marinin parkkipaikalle nousevat tenniskentän luota. Kun jatkaa parkkipaikalta ohi Helio Marinin tie jatkuu Cannesin puolelle nimellä voie Juliana. Nimi on muisto Rooman vallan ajoilta ja tultaessa varsinaiseen katuverkkoon edessä on näköalapaikka, joka on hoitamaton

joutomaata.

Tältä tieltä kääntyy vasempaan ensimmäiseksi chemin de Leouse, jota pitkin pääsee nopeasti takaisin Vallaurisiin. Alamäki on jyrkkä, ensin oikealla on valtava aidattu yksityinen puisto, myöhemmin on kasvihuoneita muistuttamassa toisenlaisesta arjesta. Tie tuo chemin du Cannetille, jolle kääntymällä pääsee samaan risteykseen, josta lähdettiin nousemaan chemin de la Perrotinelle.

Helio Marinin mäelle pääsee myös bussilla numero 17, joka lähtee Vallaurisista.

Vanha tie Golfe-Juaniin. Vallaurisista on vain parin kilometrin kävely Golfe-Juanin rantaan. Vanha Vallaurisin tie, vielle route de Vallauris poikkeaa liikenneympyrästä, joka on juuri ennen vanhaa kaupunkia.

Vanha tie lähtee liikenneympyrän oikeasta laidasta ja kulkee laakson yläreunaa. Siltä voi kääntyä oikealle chemin de la Rampelle, josta avautuvat näkymät täyteen rakennettuihin Juan Les Pinsin ja Antibesin betonilähiöihin. Kävelyreitit varrella vallitsee maalaiselämän rauha. Rinteen pieni majakka toimii, mutta alue on yksityisomistuksessa.

Chemin de la Rampelta pääsee Golfe-Juanin rantaan ensimmäisen kerran kääntymällä Julietta Adamille nimetylle kadulle. Toinen vaihtoehto on jatkaa chemin de l'Aubelle, joka tuo komeiden talojen ohi Cannesiin johtavien teiden risteykseen. Kun ylittää tiet, lähtevät edessä oikealla raput rantahiekalle.

Kappeli piilottelee mäellä. Golfe-Juanin yläpuolella puiden piilossa on vanha Jumalanäidille omistettu kappeli, Chapelle Notre Dame des Graces. Sinne johtaa Golfe-Juanin venesataman kohdalta lähtevä chemin de la Gabelle, joka vie ensin junaradan alitse. Sitten se tuo chemin de Notre Damelle, joka nousee kappelille.

Tien varrella on kauniita vanhoja pikkutaloja, joissa jatkuu perinteinen elämänmuoto. Suojaisassa isossa laaksossa on hedelmäviljelystä, kanat kiekuvat ja maisema on kaunis.

Kirkolta voi kääntyä oikeaan Chemin des Pertuades, jolloin avautuu näkymiä laakson sisämaan suuntaan. Ensimmäinen oikealle kääntyvä katu on montee des Pertuades. Se on jyrkkä ja maisemat leviävät Antibesin asutuksen suuntaan. Maalaiselämä on kadonnut, vaikka se on oikeastaan vain nurkan takana.

Kun montee des Pertuades tuo chemin Notre Damen risteykseen, kannattaa kääntyä sille palatakseen rantaan. Jos jatkaa vasempaan Antibesin suuntaan, joutuu kävelemään ikävää liikennekatua, jolla ei ole aluksi edes jalkakäytävää.

4 Valbonne ja Sophia Antipolis

-Tiedepuiston sydän sykkii historiaa

Valbonne on viehättävä, vanha pikkukylä, mutta samalla Rivieran talouselämän ydinaluetta. Keskiaikaisen Valbonnen ympärillä levittäytyy Sophia Antipolisin tiedepuisto, jossa toimii noin 1 300 yritystä.

Historia. Valbonnen nimi tarkoittaa hyvää laaksoa ja viittaa suotuisaan sijaintiin sisämaan laaksossa Brague-joen rannalla. Joki takasi kasteluvedet ja käyttövoimaa sen laitojen myllyille.

Kylä syntyi 1200-luvun alussa, kun joen rannalle perustettiin luostari ja rakennettiin kirkko. Nykyisin luostarissa on kylän historiasta kertova museo. Rutto tuhosi lähiseutujen asutuksen 1500-luvun alussa, jolloin Grassen piispa, Lerinsin luostarin johtaja päätti panostaa Valbonnen kehittämiseen. Talot rakennettiin tarkan ruutukaavan pohjalle eikä mikään ole muuttunut puolella vuosituhannessa.

Vanha keskustori, Place des Arcades. Vanha Valbonne on osittain turistikylää. Varsinkin perjantaisin markkinat tukkivat kapeat kadut, joilla on muuten mukava kuljeskella. Kylän sydän on Place des Arcades, jota reunustavat aukiolle nimen antaneet holvikäytäväiset kadut. Aukion ravintolat täyttyvät päivittäin, kun tiedepuiston 25 000 työntekijää suosivat tunnelmallista lounaspaikkaa.

Sophia Antipolis. Jo vuonna 1969 perustettu Sophia Antipoloksen tutkimus- ja tiedekeskus työllistää noin 25 000 ihmistä. Lisäksi noin kolme tuhatta nuorta opiskelee alueen monissa yliopistoissa ja toisen asteen kouluissa. Vanhan Valbonnen ulkopuolella sijaitseva tiedepuiston linja-autoasema on eräänlainen liikenteen risteyspaikka.

Yhä edelleen Valbonnen ympärillä tuotetaan paikallista Servan -viiniä, mutta muuten maatalouden aika on ohi.

- Joen rantaa Valbonnesta Biotiin

Valbonnessa on kaksi laajaa luonnonpuistoaluetta, joiden varrella maisemat ovat toisenlaisia kuin Välimeren rannoilla tai vuorten rinteillä. Varjoisa, suorastaan kanjonimainen puro- ja koskireitti johtaa Valbonnesta Biotiin pitkin Brague -joen rantaa.

Reitti lähtee Valbonnesta joen rannalla olevan kirkko- ja luostarikokonaisuuden äärestä. Kirkon vieressä kulkeva avenue de Pierrefeu nousee parkkipaikan jälkeen mäelle ja ohittaa samalla tiiviisti aidatun talon. Kun hautausmaa alkaa näkyä ylhäällä kadun toisella puolella vasemmalla, tulevat opastaulut oikealle La Braguen reitille ja Biotiin.

Alun jyrkkä mäki tuo joen tai paikoin puroilta näyttävän mutta koko lähes 10 kilometrin matkan solisevan tai koskina pauhaavan virran luo. Vesi on kirkasta ja

joen pohja hiekkainen. Rannat voivat olla sateiden jälkeen kosteita, kesällä vettä on vähemmän.

Joen rannalla on aikanaan ollut useita oliivipuristamoja ja myllyjä. Yksi myllyrakennus näkyy reitin alussa joen toisella puolella. Myllytalon jälkeen vaihdetaan toiselle puolelle jokea ja polku paranee. Osa matkasta on vanhaa kiveystä, joka voi olla kosteana liukasta.

Hauska pieni kivisilta tulee vastaan, kun polku ylittää rinteitä tulevan La Bragueen liittyvän puron. Tässä risteyksessä lähtee reitti oikealle Bruguetin laaksoon. Pian tulee ratsastustila, jonka luona on myös Sophia Antipolisiin vievän kadun risteys.

Reitti jatkuu niin, että se kulkee kadun sillan alta eikä mene joen toiselle rannalle. Joen ylittävä reitti vie kukkametsään, Bois de Fleuri. Kukkia on virran varrellakin: rinne voi olla täynnä sinivuokkoja jo helmikuussa.

Sillan alituksen jälkeen reitti kiipeää ylös rinteeseen ja hetkeksi vähän etäämmälle virrasta, joka näkyy koko ajan. Samalla polun merkintäväri muuttuu keltaisesta punaiseksi.

Pont de Tamariksen kohdalla on risteys. Siitä on kaksi tuntia Valbonneen ja reilu tunti Biotiin. Hetken päästä joki levenee vuolaaksi virraksi ja sitten ylitetään silta toiselle puolelle. Sen jälkeen on hieno kallioranta vastarannalla. Sitten alkaa nousu Biotiin, joka on loppuvaiheessa varsin jyrkkä. Varmin merkki Biotin lähestymisestä ovat talot ja muutama palmu.

Biotissa polku tuo tielle nimeltä chemin Joseph Antoine Durbec. Se johtaa pikkuaukiolle, Place St-Eloi, jonka laidalla ovat pikkukappeli ja koulu. Kun jatketaan oikealle ohitetaan kaupungintalo ja ollaan Biotin vanhassa kaupungissa.

- Temppeliherrojen lasikylä Biot

Biot on viehättävä pieni käpykylä. Vanhassa Biotissa asutaan ja eletään, mikä luo kotoisan tunnelman. Se tuntuu myös pääaukion, Place de Gaullen kahviloissa.

Kaupungin laidalla sijaitseva lasitehdas, Verrerie de Biot houkuttelee kävijöitä enemmän kuin moni muu tunnetumpi nähtävyys. Turistikaupat myyvät kaupungin lukuisten lasipajojen tuotteita.

Historia. Suotuisa sijainti laakson keskellä kukkulalla mutta lähellä merta, noin neljän kilometrin päässä sisämaassa on pitänyt Biotin asuttuna jo tuhansia vuosia.

Temppeliherrojen ritarikunta tuli Biotiin 1209, jolloin Provencen herttua lahjoitti alueet ritarikunnalle. Myöhemmin kaupunkia isännöi Maltan ritarikunta. Rutto autioitti paikkakunnan 1300-luvulla.

Uudet asukkaat tulivat 1470 Italiasta Onegliasta ja Porto Mauriziosta, nykyisestä Imperiasta, Ventimiglian ja Genovan väliltä. He nostivat paikan nopeasti jaloilleen aloittamalla ruukkujen valmistuksen. Maaperän hiekka ja savi tarjosivat luontaiset edellytykset.

Vanha kaupunki ja näköalapaikka. Vanha kaupunki on viehättävä, kapeita katuja ja portaikkoja riittää. Place aux Arcades, holvitori on reunustettu katetuilla kujilla. Yhden talon ulko-oven päällä on vuosiluku 1579. Torin kiveys muodostaa kaksi Maltan ristiä. Paikalla arvellaan olleen joskus hautausmaan.

Rue des Tinesillä on näköalapaikka La Balcon Avance. Sieltä näkee merelle ja Marinelandin viereisen huvipuiston laitteiden ohella myös laakson suuren lasitehtaan.

Biotissa painotetaan provencelaisuutta. Niinpä näköalapaikan viereisen keltaisen talon aurinkokellon tunnuslause on provensaaliksi. Se ilmoittaa vapaasti suomennettuna: aurinko paistaa jokaiselle.

Tinesin kadulla vastaan tulee vanha pyykin pesupaikka. Altaita käytetään edelleen, sillä vanhoissa taloissa veden saanti on ongelmallista.

Keramiikkamuseo. Kaupungin museo, pääkadun rue St-Sebastien, varrella, on omistettu keramiikalle. Se esittelee, miten Biotissa valmistettiin 1500-1800-luvuilla lasitettuja ruukkuja, joita vietiin koko Välimeren alueelle. Kokoelmassa on lisäksi muutama hieno Picasson työ.

Fernand Légerin museo. Vanhan kylän ulkopuolella sijaitsee valtaisa Fernand Légerin (1881-1955) museo, jonka betonista ilmettä lieventävät taitelijan keramiikkatyöt. Kokoelmassa on lähes 400 taiteilijan työtä, mutta näyttelyt voivat olla varsin pieniä. Léger oli yksi modernin taiteen avainnimiä, vaikka ei saavuttanut samaa mainetta tai suosiota kuin Picasso tai Marc Chagall.

Kun Léger palasi toisen maailmansodan jälkeen Yhdysvalloista, hän asettui Biotiin. Entisen oppilaansa kanssa hän kehitti menetelmiä, joilla valmistettiin emalitöiden osat. Léger hankki juuri ennen kuolemaansa talon paikalta, johon myöhemmin rakennettiin museo.

Lähellä on japanilainen Bonsai arboetum. Biotin alueella kasvatetaan edelleen myytäväksi erilaisia kukkia ja viherkasveja, vaikka maatalouden merkitys on vähentynyt.

Lasitehdas. Vuonna 1956 perustetun lasitehtaan menestys nojaa tekniikkaan, jossa lasiin jäävät kuplat, joita jotkut pitivät aluksi virheinä. Valikoima vastaa asiakkaiden toivomuksia: matkamuistoksi voi hankkia lasisen George Peckin näköispatsaan. Kohteen suosiota on kasvattanut mahdollisuus katsella lasinpuhaltajien työtä.

Menestyksen innoittamana Biotiin on syntynyt lukuisia lasipajoja.

Rautatieasema ja rannat. Biotin rautatieasema sijaitsee aivan rannassa kaupungin uudessa osassa. Radan ja meren väliin on jäänyt niin kapea kaistale, ettei sille ole voitu rakentaa muuta kuin tie. Myrskylä Nizzan ja Antibesin välinen rantatie suljetaan, kun vesi nousee sille. Sorarannat ovat ilmaista mutta tuulista uimarantaa.